

УДК 005.92

DOI <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2021-12-270-293>

**CONSOLIDATION OF INFORMATION AS THE BASIS
OF THE DEVELOPMENT OF THE INFORMATION
SOCIETY OF THE XXI CENTURY**

**КОНСОЛІДАЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ОСНОВА
РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА XXI
СТОЛІТТЯ**

**КОНСОЛІДАЦИЯ ИНФОРМАЦИИ КАК ОСНОВА
РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА XX
ВЕКА**

Тетяна Сидоренко,

*кандидат філологічних наук,
завідувач кафедри
документознавства*

та інформаційної діяльності
vtm76@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3143-6769>

*Державний університет
телекомунікацій*

вул. Солом'янська, 7.

м. Київ, Україна, 01001

Tetyana Sidorenko,

*candidate of philological
sciences,*

*Head of the Department of
Documentation*

and information activities
vtm76@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3143-6769>

State University of

Telecommunications

street Solomyanska, 7.

m. Kyiv, Ukraine, 01001

ABSTRACT

The article analyzes the dominant role of consolidated information as a basis for the development of the information society of the XXI century.

It is determined that the modern information society needs reliable information in connection with the use of not just

information flows to establish the facts, but the use of data to ensure quality information and analytical activities of any institution; create and sell information products and services demanded by consumers; carry out a comprehensive analysis of the intellectual capital of the institution in order to optimize its activities.

It is noted that the new field of scientific knowledge – consolidated information – is poorly studied and contains a number of debatable issues.

It is established that the field of consolidated information is closely related to computer science – a fundamental science that develops a methodology for creating information support for the management of any object on the basis of computer information systems.

The concepts of «information» and «consolidation» are described. Information – information and data that can be stored on physical media or displayed electronically. Consolidation means the processing of information material, the arrangement of data in chronological order or on other formal grounds. Consolidation can result in the publication of collections from individual industries, the adoption of appropriate decisions at the level of all branches of government or a particular organization.

It is noted that the «consolidated information» has an English equivalent – Competitive Intelligence. Consolidated information is knowledge that has been selected, analyzed, evaluated, possibly restructured, and reformatted to serve day-to-day, decision-making, and information needs of clients or social groups.

Data consolidation is a class of software products designed for the preparation of reports in groups of companies for internal (management, accounting) and external consumers (in particular, government agencies).

No institution can function effectively in conditions of fierce competition without the latest, complete, reliable, relevant information, which is the basis for creating information products of consolidated information in modern society.

It is established that in the works of foreign scientists consolidated information is called competitive intelligence, business intelligence, business intelligence. These concepts mean the process of finding and transforming data into information and knowledge, in particular about business, to solve problems through informal decision-making; tracking data that is in the public domain, about competitors and the formation on the basis of information consolidation of a competitive model of organization development.

The use of the latest technologies involves the analysis of ways to protect consolidated information – methods of information security. It has been proven that violations of the integrity, confidentiality and access to competitive information can have a negative impact on consumers of the information product. It is after the transformation of knowledge into an information product that the question of information protection arises.

The conclusions outline the main achievements and trends in the development of consolidated information as the basis for the development of the information society. In particular, it is noted that the ways to optimize the development of the scientific field of consolidated information in the Ukrainian information society, taking into account foreign experience, remain relevant.

Keywords: *consolidated information, information society, information analyst, informatics, information-analytical activity, competitive intelligence, consolidated data, information security tools.*

Постановка проблеми. Сучасне інформаційне суспільство потребує релевантної інформації у зв'язку з використанням не просто інформаційних потоків для констатації чи підтвердження фактів, а застосування даних із метою забезпечити якісну інформаційно-аналітичну діяльність будь-якої установи, формуючи її структуру, напрямки роботи, взаємодію із зовнішніми факторами; створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги, консолідувати різноаспектні відомості в

спеціалізовані документні ресурси й проблемно-орієнтовані бази даних і вилучати з них необхідні знання, опрацьовувати великі обсяги інформації із застосуванням традиційних та новітніх технологій; здійснювати комплексний аналіз інтелектуального капіталу установи з метою оптимізації її діяльності.

Інформаційні пошукові системи та аналітичне оброблення інформаційних потоків як технології сформувалися на перетині когнітивної психології, інформатики, історії, лінгвістики, семіотики й бібліотечної справи (Ланде, 2005: 78).

В інформаційному суспільстві вагома роль належить знанням. Інформація слугує каналом передавання знань – продуктів інтелектуальної діяльності. Розвиток сучасної інформаційної галузі - консолідованої інформації – вимагає професійно проінструктованого людського потенціалу. Н. Е. Кунанець зауважує, що в інформаційному суспільстві ключову роль відведено підготовці кадрів для забезпечення:

- інформаційно-економічної сфери;
- технічного-інформаційного напрямку (технологічне й апаратне забезпечення інформаційної діяльності);
- інформаційно-гуманітарного профілю (пошук, аналітико-синтетичне опрацювання даних, поширення, створення інформаційних матеріалів та надання інформаційних послуг завдяки комп'ютерним засобам та Internet-технологіям; мовне забезпечення інформаційних систем і баз даних) (Кунанець, 2009: 158).

Процес пошуку, акумуляції даних, оброблення та зберігання їх з метою подальшого використання в корисних цілях називають консолідацією інформації. Поняття «консолідована інформація» входить до активного вжитку серед вітчизняних науковців у зв'язку появою серед освітніх пропозицій навчання за спеціальністю «Консолідована інформація» чи освітньої компоненти, яка формує в студентів знання та компетенції з використанням основних методів та засобів, технологій інформаційного документування, способів

їхнього застосування, особливостей оброблення інформаційних потоків (консолідованої інформації) та формування інформаційних ресурсів, систем накопичення, збереження й оцінювання інформації; є одним із засобів формування аналітичного мислення.

Консолідована інформація - міжгалузєва сфера діяльності інформаційних аналітиків, здатних забезпечити генерацію нових знань та інформаційну підтримку під час прийняття рішень.

У європейській системі організації праці спеціалісти з консолідації інформації обіймають посади:

- керівника знаннями (knowledge leader).
- аналітика (analyst);
- менеджера по роботі з інформацією (information manager);
- редактора контенту (content editor);
- архітектора знань (knowledge architect);
- журналіста проектів (projects journalist);

В Україні серед типових посад професіонала з консолідованої інформації виокремлюють:

- заступник директора з управління інформаційними ресурсами;
- керівник інформаційної служби чи аналітичного відділу;
- управлінець відділу стратегічного планування й прогнозування;
- фахівець організаційного проектування;
- аналітик-консультант;
- спеціаліст із консалтингу.

Такі фахівці керують діяльністю, що пов'язана з інформаційним, інформаційно-аналітичним й аналітико-прогностичним забезпеченням; прийняттям управлінських рішень в організаціях будь-яких галузей і форм власності; процесом управління знаннями, контролем показників якості знань; захистом засобів менеджменту та інженерії знань, забезпеченням їхньої конфіденційності; локалізацією, ідентифікацією та пошуком інформаційних ресурсів;

керуванням знаннями, систематизацією і структуруванням інформації, документацій ними процесами, тиражуванням знань та створенням умов для доступу до них усіх працівників організації.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу поняття «консолідована інформація», її ролі в розбудові інформаційного суспільства XXI ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Уперше консолідована інформація стала предметом дослідження в 70-х роках XX ст. у США (Міллер, 2003). Одержані з кількох джерел, оброблені й систематизовані знання, які в цілому достовірні, повні не містять ознак суперечливості, формують прийнятну інформаційну модель для вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень стали називати *Competitive Intelligence* («конкурентна розвідка») – прототип сучасного вітчизняного поняття «консолідована інформація». Становлення й розбудова цього інформаційного напрямку - результат реагування суспільства на активну міжнародну економічну співпрацю, розвиток ділового партнерства за зорової конкуренції.

На сучасному етапі консолідовану інформацію як наукову галузь знань розглядають у таких аспектах: консолідована інформація невиробничої сфери, консолідована інформація виробничої сфери, консолідована інформація в структурах спеціального призначення, де частина даних подається під грифом «таємно».

Консолідована інформація в XXI столітті, доходить висновку Н. Е. Кунанець, – невід’ємний складник корпоративної культури бізнес-партнерства; перетворення даних, дібраних за допомогою програмного забезпечення, в інформацію й знання про бізнес, ухвалення завдяки їм конструктивних рішень (Кунанець, 2009: 158).

Окремі аспекти консолідованої інформації вже були предметом дослідження науковців. Так, проблеми консолідації бібліотек з іншими інформаційними установами, зокрема

аналітичними центрами, останнім часом активно вивчають українські дослідники: Т. М. Костирко (Костирко, 2008), Ю. В. Пасмор (Пасмор, 2013), В. С. Пашкова (Пашкова, 2008). Зокрема, В. С. Пашкова у своїх працях висвітлює питання організаційних заходів консолідації публічних бібліотек як професійних об'єднань. Ю. В. Пасмор аналізує консолідацію українських бібліотек із такими структурами, як видавництва, органи влади, місцевого самоврядування. Предметом дослідження Н. Е. Кунанець та В. В. Пасічника (Кунанець & Пасічник, 2013) є консолідована інформація виробничої й невиробничої сфер, структур спеціального призначення.

Спорадичні розвідки про етапи становлення консолідованої інформації як галузі знань і навчальної дисципліни зробили вітчизняні науковці Н. Е. Кунанець (Кунанець, 2009), Н. М. Кушнарєнко (Кушнарєнко, 2017), В. В. Пасічник (Пасічник, 2013), О. В. Матвієнко (Матвієнко, 2008), однак сутність консолідованої інформації як домінуючої складової у розвитку інформаційного суспільства ще не була предметом комплексного аналізу вчених.

Мета статті полягає в аналізі консолідованої інформації як основи розвитку інформаційного суспільства XXI століття.

Виклад основного матеріалу дослідження. Безпосередньо навколо поняття «консолідована інформація» станом на сьогодні тривають активні дискусії, оскільки як термін це словосполучення чітко не уніфіковано.

У наукових працях виділяють такі ознаки терміна: несуперечливе визначення, зафіксоване у словнику; однозначний у межах певної термінологічної системи або має тенденцію до однозначності; точний і не залежить від контексту; стилістично нейтральний; системний; не містить синонімів у межах однієї терміносистеми; стислий у плані вираження (Д'яков & Кияк, 2014: 46). Хоча часто в науці використовують багатослівні терміни, які точно позначають певне поняття. Слова-терміни не ізольовані одиниці загальнонаціональної мови, а частина словникового складу.

Окрім названих, І. М. Кочан виокремлює ще одну значущу для термінів ознаку – міжнародність. В інформаційно-комунікаційній сфері взаєморозуміння людей різних національностей не підлягає сумніву. А тому, уважає вчена, спільність термінології навіть за різного фонетичного та граматичного оформлення термінів у кожній окремій мові постає передумовою розуміння сутності справи, зокрема під час прийняття управлінських рішень, добору, аналізу та оброблення інформації, керування документаційними процесами (Кочан, 2017: 97).

Зі сферою консолідованої інформації тісно пов'язана інформатика. Сучасне тлумачення цього поняття впливає з оброблення інформації за допомогою технічних засобів та їх взаємодії з середовищем застосування (Макарова, 2001: 35). Інформатика, пише у своєму дослідженні Н. Е. Кунанець, - це інтегрована царина знань, яка поєднує сфери науки, техніки й виробництва за допомогою комп'ютерної техніки й телекомунікаційних засобів зв'язку в усіх напрямках людської діяльності (Кунанець, 2009: 159). Інформатика – базова галузь знань, предметом аналізу якої є розроблення методології створення інформаційного забезпечення управлінської діяльності на основі комп'ютерних інформаційних систем. Завдання інформатики – надати узагальнені знання про інформаційні системи, виявити закономірності їх побудови та функціонування (Макарова, 2001: 35). Поряд із цим такі її складники – комп'ютерні й технічні засоби, обчислювальні процеси та алгоритми, інформаційні ресурси – становлять комплекс прикладних наукових галузей, а саме «комп'ютерні науки», «обчислювальні науки» та «інформаційні науки». Історично склалося, що саме інформаційні науки займаються:

- дослідженням особливостей, які властиві інформаційним процесам;
- розробленням інформаційних моделей комунікацій, трансляції інформації у всіх галузях життєдіяльності;

– створенням інформаційних технологій і систем у конкретних предметних сферах, розробленням рекомендацій стосовно їх застосування.

Саме предметом дослідження інформаційних наук є взаємодія у сферах документознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства та консолідованої інформації. Аналізовані наукові галузі за основу мають інформаційні технології, що, за визначенням ЮНЕСКО, є комплексом наукових, технологічних, взаємозалежних дисциплін про методи ефективної організації роботи осіб, зайнятих у сфері опрацювання, акумуляції, збереження й захисту інформації; обчислювальну техніку й шляхи взаємодії між суб'єктами господарювання й виробничим обладнанням та передбачуваними супроводжувальними економічними, соціальними й культурними проблеми (Макарова, 2001: 15).

Із галуззю консолідованої інформації тісно пов'язане поняття «інформація». Інформаційна сфера, зокрема інформаційні ресурси, за сучасних умов стають системоутворювальним фактором життя та діяльності суспільства й держави в цілому. Закон України «Про інформацію» пропонує таке тлумачення: інформація (лат. information) - будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (ЗУ «Про інформацію», 1992). В інформаційному суспільстві інформація слугує головним атрибутом, характеристикою будь-якого матеріального продукту; тими відомостями про суспільні події та явища, які передаються під час комунікації. Інформація – значуща складова економічного суспільства, фундаментальний ресурс установи. Інформаційний продукт завжди реінтегрується в матеріальний товар. Консолідація інформації відповідно в сучасному інформаційному суспільстві виступає елементом ринкових відносин, регулятором рівноваги в економічній сфері, фактором конкурентоспроможності без фізичного збільшення ресурсів. Консолідований інформаційний продукт впливає на

економічну сферу, яка відіграє домінуючу роль в інформаційному суспільстві XXI ст.

Заслуговує на увагу в межах дослідження поняття «консолідація» (консолідований). Консолідація (з лат. consolidation – об'єдную, зрощую, а у пізньолат. варіанті – consolidate – об'єднання, згуртування) означає оброблення нормативного матеріалу, розташування його в хронологічному порядку або за іншими формальними ознаками. Результатом консолідації може стати видання збірників з окремих галузей, прийняття відповідних рішень на рівні всіх гілок влади чи конкретної організації.

Про консолідацію йдеться, коли окремі об'єкти поєднують у єдине ціле, розташовують за часовою або історичною появою, наявні дані групують згідно з переліком питань тощо (Пасмор, 2013: 149). Г. І. Калитич трактує консолідацію як діалектичний метод аналітико-синтетичної трансформації інформаційних потоків, знань і мудрості для подальшого толерантного їх використання, прогнозування нових даних. Учений пропонує ряд заходів для отримання нових інформаційних ресурсів. Дослідник аналізує процеси становлення й впровадження тезисної, аналітичної та синтетичної форм методології ТАСС-моделювання як елемента наукового способу консолідації інформації, знань і мудрості. При чому кожен із складників виступає неформальним засобом оптимізації попереднього (Калитич, 2008: 57).

Консолідована інформація як самостійна наукова галузь в інформаційному суспільстві відносно недавно посіла свою нішу, тому її статус регулярно викликає дебати серед науковців, оскільки в розвитку інформаційних наук спостерігаються процеси, на яких наголошує О.В. Матвієнко: «Урізноманітнення функцій кожного з видів комунікаційної діяльності, безперервна зміна цих функцій під впливом швидкозмінюваних вимог життя...» (Матвієнко, 2008: 67).

«Консолідована інформація» має англійський відповідник - Competitive Intelligence, яким у США активно

послугуються з початку 70-х років XX ст. С. Х. Міллер у своїх дослідженнях зазначає, що першим схарактеризував основи нового фаху – аналітика консолідованої інформації - Майкл Портер в монографії «Конкурентна розвідка: методи аналізу галузей і конкурентів». У Європі й Америці джерелом становлення консолідованої інформації як самостійної професії у сфері інформаційно-аналітичної діяльності учений вважає відкриття професійного товариства з підготовки кадрів та формулювання кваліфікаційних вимог до професії інформаційного аналітика. Організоване у 1986 році Товариство фахівців конкурентної розвідки (Society of Competitive Intelligence Professionals (SCIP)) налічувало 7000 членів з 64 країн світу (Міллер, 2003: 202).

На Симпозіумі ЮНЕСКО (12 – 15 вересня 1978 р. в Коломбо, Шрі Ланка), присвяченому аналізу й консолідації інформації, було погоджено таке визначення: поняття «дії з консолідації інформації» - використовується для упорядкування обов'язків, покладених на індивідів, департаменти або організації з оцінки й стиснення документаційних даних з метою забезпечення користувачів перевіреними й лаконічними новими масивами знань. Особи або групи індивідів, які виконують дії з консолідованої інформації, створюють підрозділ консолідації інформації.

Схоже, але більш детально визначення пропонує Н. Е. Кунанець: «консолідована інформація - це знання, певним чином дібране, проаналізоване, оцінене, можливо, реструктуризоване й переформатоване для послугоування під час вирішення повсякденних питань, прийняття рішень на всіх рівнях влади, забезпечення інформаційних потреб клієнтів або соціальних груп, які самостійно не можуть ефективно й раціонально звертатися до цього знання, оскільки його складно відстежити в первинному варіанті через розпорошеність серед багатьох документів. Критерії відбору, оцінки, реструктуризації цього знання визначаються потенційними клієнтами» (Кунанець, 2009: 161). На нашу думку, термін «консолідована

інформація» охоплює одержані з кількох джерел та системно інтегровані різнотипні інформаційні ресурси, що характеризуються як достовірні й несуперечливі, послуговуючись ними можна вирішити проблемні питання, прийняти раціональні й конструктивні рішення.

Учений Ю. М. Канигін зазначає, що термін «консолідована інформація» – це таке оброблення даних, які не просто нестимуть певну інформацію, а змінять знання, уявлення користувача, як досягнути певної мети, бажаних результатів на підставі прийняття коректних рішень; розширення уявлення спостерігача відносно мети і способів її реалізації, тобто знання мають перейти в силу (Канигін, 2001: 76). Таке тлумачення явища консолідації інформації як поетапного перетворення знань у силу харківські фахівці вважають аналогом терміна «intelligence process/cycle», а поняття «консолідована інформація» – відповідником терміна «competitive intelligence» (Бондаренко & Соловійова, 2008).

У зв'язку з цим, на думку В. В. Пасічника виникає нова концепція: управлінська діяльність повинна ґрунтуватися на інформаційних продуктах консолідованої інформації (Пасічник, 2013: 34).

Важливість консолідації інформації як фундаменту інформаційного суспільства неможливо охарактеризувати без аналізу поняття «консолідація даних».

Консолідація даних - це клас програмних продуктів, призначених для підготовки звітності в компаніях і їхніх філіалах для внутрішніх (керівництво, бухгалтерія) і зовнішніх потреб (наприклад, державних органів). Процес консолідації інформації - перетворення даних в інформацію й знання про бізнес з метою супроводження й підтримки прийняття рішень. Фактично забезпечення бізнесу інформацією ґрунтується на об'єднанні таких складників - інформація, бізнес-процеси, програмні засоби, люди.

Інформаційні аналітики у кін. ХХ ст. увели в обіг термін «Business intelligence», який ще називають

«користувачецентристським процесом». Ним позначають шляхи дослідження інформації, її аналіз, вироблення професійної інтуїції й навиків, що сприяють ефективному й нестандартному вирішенню питань професіоналами бізнес-сфери, а також інструменти для отримання з відомостей необхідної для економіки інформації» (Кунанець, 2009: 159). 1996 р. цей термін конкретизували: інструменти для аналізу даних, написання звітів і запитів, які можуть допомогти бізнес-користувачам розібратися у великому масиві даних з метою виокремлення корисної інформації. Західні інформаційні аналітики періодично послуговуються поняттям «підстава для прийняття рішень» (Decision Support) як тотожним поняттям «консолідація інформації».

«Competitive Intelligence» - процес опрацювання доступних користувачам інформаційних джерел, у яких аналізуються головні тенденції розвитку бізнесу й наміри конкурентів, описуються ризики й вразливості в економічній галузі. У працях вітчизняних аналітиків трапляються еквіваленти цього поняття – «ділова розвідка», «бізнес-розвідка» (Міллер, 2003). Саме інформаційно-аналітичну роботу називають бізнес-розвідкою. Терміном «competitive intelligence» послуговуються як синонімом поняття «аналіз конкурентів» або організаційна складова, завданням якої є своєчасне виявлення ризиків і можливостей ринку, тобто методи аналізу інформації про потенційних конкурентів, окреслення перспектив та конкурентних переваг для розвитку підприємства.

За дослідженнями Н.Е. Кунанець, термін «Competitive Intelligence» фахівці перекладають як «конкурентна розвідка» або «консолідована інформація». Подвійне трактування пов'язане з багатозначністю англійського слова «intelligence» - перекладається українською як «розвідка» або «аналітика».

У сфері бізнес-аналітики використання терміна «intelligence» свідчить про подібність завдань і методів, які є в інструментарії державних спецслужб та економічних структур

інформаційного суспільства XXI ст. (Кунанець & Пасічник, 2013: 54).

Німецькі фахівці-практики в межах галузі консолідованої інформації використовують термін «менеджмент знань» (Міллер, 2003: 139).

Дещо звужено, стосовно лише економічної сфери, тлумачить поняття «конкурентна розвідка» В. Артем'єв. Учений під цим терміном розуміє процес перетворення даних на інформацію й знання про бізнес для вирішення проблем шляхом прийняття неформальних рішень; аналітичні методи пошуку відомостей, консолідації інформації та створення умов для доступу бізнес-фахівців до знань; здобуті шляхом детального аналізу даних і консолідованої інформації знання про бізнес (Артем'єв, 2003)

На думку Н. І. Борисова, «конкурентна розвідка – це маркетинговий хід для вивчення конкурентного середовища, що базується на дібранні відомостей про конкурентів для ухвалення правильних управлінських рішень з питання подальшої стратегії й тактики ведення бізнесу (Борисов, 2008).

На нашу думку, інформаційно-аналітична діяльність передбачає опрацювання великого обсягу інформації й виокремлення кількох шляхів вирішення конкретного питання для прийняття коректного, правильного рішення. Тобто інформаційний аналітик має не просто дібрати інформацію для керівників установи, а й синтезувати її, запропонувати стислий аналіз певної проблеми й шляхи вирішення питання.

За результатами дослідження Н. Е. Кунанець, «консолідована інформація» як прикладна наукова галузь виробничої, невиробничої сфер та консолідована інформація у системах спеціального призначення в сучасному інформаційному суспільстві затребувана конкретними споживачами кожного напрямку.

Потенційні споживачі виробничої сфери консолідованої інформації – бізнесові організації та керівники підприємств; невиробничого напрямку – державні службовці законодавчої,

виконавчої та судової гілок влади. Користувачами консолідованої інформації спеціального призначення виступають представники спецслужб (Кунанець, 2009: 159).

Використання новітніх технологій, спрямованих на підвищення ефективності роботи, передбачає аналіз всіх форм захисту консолідованої інформації, методів інформаційної безпеки, оскільки цілісність, конфіденційність і доступність інформації в результаті впливу на неї загроз природного або штучного характеру може зумовити завдання шкоди власникам і споживачам інформації (Матвієнко, 2008: 65). Відстежені дані, які інформаційні аналітики опрацьовують, систематизують, трансформують у знання, на основі чого створюються інформаційні продукти, дозволяють керівництву приймати виважені, конструктивні рішення, що вплинуть на розвиток організації в цілому. Саме після перетворення знань в інформаційний продукт постає питання про захист інформації.

В інформаційному суспільстві XXI століття для взаємничення конкурентозначимої інформації використовують методи захисту програмним, програмно-апаратним або апаратним способами (Кочан, 2017: 100), керівництво здійснює систематичний контроль за експлуатацією програмного й технічного забезпечення установи.

Висновки. Отже, жодна інституція в інформаційному суспільстві XXI ст. не може ефективно функціонувати в умовах гострої конкурентної боротьби без комплексного й детального аналізу ринкового середовища. Тільки маючи доступ до новітніх, достовірних, повноцінних даних, які в процесі опрацювання синтезуються в інформаційні ресурси та продукти консолідованої інформації, структура може бути конкурентоспроможною в ринкових умовах. Безперечно консолідація інформації слугує основою розбудови інформаційного суспільства XXI століття.

В умовах інформаційного суспільства історичні процеси впливають на створення чіткої моделі взаємодії між усіма

бізнес-споживачами, користувачами невіробничої сфери, фахівцями спецслужб завдяки отриманню доступу до консолідованої у вигляді інформаційних продуктів інформації.

Потреба в інформації формує попит на засоби передавання даних - інформаційно-комунікаційні технології – використання комп'ютерної техніки, зменшення вартості передавання інформації, убезпечення витоку або знищення інформаційного продукту. Сучасні технології консолідованої інформації потребують надійних засобів інформаційної безпеки.

На сьогодні актуальними залишаються шляхи оптимізації розвитку наукової галузі консолідованої інформації в умовах українського інформаційного суспільства, вивчення зарубіжного досвіду впровадження консолідації інформації в ринкових умовах інформаційного суспільного простору.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. № 2657-ХІІ URL://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text

2. Артемьев В. Что такое Business Intelligence? *Открытые системы*. 2003. № 4. URL: www.osp.ru/os/2003/04/020.htm.

3. Бондаренко М. Ф., Маторин С. И., Соловьева Е. А. Информационному обществу – профессионалов в области информации (Business Intelligence и Knowledge Management на службе государству). Москва. URL: www.it2b.ru/it2b2.view3.page123.html

4. Борисов Н. И. Конкурентная разведка как инструмент конкурентной борьбы. Москва. URL: http://scip.org.ua/cons_inf.htm.

5. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення. Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ: Видавничий дім «КМ Academia», 2014. 218 с.

6. Информатика: учебник для студентов экономических специальностей высших учебных заведений / Под. ред. Н. В. Макаровой. Москва: Финансы и статистика, 2001. 768 с

7. Калитич Г. І. Консолідація інформації, знань і мудрості як проектування і основа гармонійного поступу України. *Наука, технології, інновації*. 2008. № 1. С.51-57.
8. Каныгин Ю. М. Индустрия информатики. Киев: Техника, 2001. 82с.
9. Костирко Т. М. Система бібліотечно-інформаційних ресурсів вищих навчальних закладів: концептуалізація регіональних механізмів функціонування: автореф. дис. ... канд. наук з соц. комунікацій: 27.00.03. Харків, 2008. 20 с.
10. Кочан І. М. Українське термінознавство сьогодні. *Studia philologica*. 2017. Вип. 9. С. 93-101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stfil_2017_9_17
11. Кунанець Н. Е. Консолідована інформація: сучасний фах освітньо-наукового напрямку інформаційних наук. *Інформаційні системи та мережі: [збірник наукових праць] / відповідальний редактор В. В. Пасічник*. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. С. 157-169.
12. Кунанець Н. Е., Пасічник В. В. Вступ до фаху «Консолідована інформація»: Навчальний посібник. Львів: Львівська політехніка, 2013 196 с.
13. Кушнарченко Н. М. Особливості викладання дисципліни «Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем». *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: матеріали міжнар. наук. конф. (23–24 листоп. 2017 р.)*. Харків, 2017. С. 156–159.
14. Ланде Д. В. Поиск знаний в Internet. Москва: Изд. дом «Вильямс», 2005. 116 с.
15. Матвієнко О. В. Специальність «Консолідована інформація» у системі інформаційної освіти України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2008. № 1. С. 63-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2008_1_11
16. Миллер С. Х. Конкурентная разведка: Уроки из окопов. Москва: Альпина Пабlishер, 2003. 336 с.
17. Пашкова В. С. Національні бібліотечні асоціації, 1876–2008: монографія. Харків: Акта, 2009. 336 с.

REFERENCES

1. Pro informatsiyu (1992). *Zakon Ukrayiny vid 02.10.1992. № 2657-XII [About information: Law of Ukraine]*. Kyiv. Retrieved from zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text [in Ukrainian].
2. Artemyev, V. (2003). *Chto takoe Business Intelligence? [What is Business Intelligence?]*. Kyiv, 4. Retrieved from www.osp.ru/os/2003/04/020.htm. [in Ukrainian].
3. Bondarenko, M. F., Matorin, S.I., & Solovieva, E.A. (2012). *Informatsionnomu obshchestvu – professionalov v oblasti informatsii Information society – professionals in the field of information*. Moscow. Retrieved from www.it2b.ru/it2b2.view3.page123.html [in Russian].
4. Borisov, N.I. (2014). *Konkurentnaya razvedka kak instrument konkurentnoy bor'by Competitive intelligence as a tool of competitive struggle*. Moscow. Retrieved from http://scip.org.ua/cons_inf.htm. [in Russian].
5. D'yakov, A.S., Kiyak, T.R., & Kudelko, Z.B. (2014). *Osnovy terminotvorenniya. Semantichni ta sotsiolinhvistychni aspekty □ Fundamentals of term creation. Semantic and socio-linguistic aspects*. Kyiv: Vydavnychy dim «KM Academia», 218 [in Ukrainian].
6. Makarova, N. V. (2001). *Informatika: uchebnik dlya studentov ekonomicheskikh spetsial'nostey vysshikh uchebnykh zavedeniy [Informatics: a textbook for students of economic specialties of higher educational institutions]*. Moscow: Finansy i statistika, 768 [in Russian].
7. Kalytych, H. I. (2008). *Konsolidatsiya informatsiyi, znan' i mudrosti yak proektuvannya i osnova harmoniynoho postupu Ukrayiny [Consolidation of information, knowledge and wisdom as design and the basis of harmonious progress of Ukraine]*. Kyiv, 1, 51-57 [in Ukrainian].
8. Kanygin, Yu. M. (2001). *Industriya informatiki [Informatics industry]*. Kyiv: Tekhnika, 82 in Ukrainian.
9. Kostyrko, T. M. (2008). *Systema bibliotechno-informatsiynykh resursiv vyshchykh navchal'nykh zakladiv:*

kontseptualizatsiya rehional'nykh mekhanizmiv funktsionuvannya: avtoref. dys. ... kand. nauk z sots. komunikatsiy [The system of library and information resources of higher educational institutions: conceptualization of regional mechanisms of functioning: author's ref. dis. ... cand. Sciences of Soc. communications]. Kharkiv, 20 [in Ukrainian].

10. Kochan, I. M. (2017). *Ukrayins'ke terminoznavstvo s'ohodni [Ukrainian terminology today].* Kyiv, 9 93-101. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/stfil_2017_9_17 [in Ukrainian].

11. Kunanets, N. E. (2009). *Konsolidovana informatsiya: suchasnyy fakh osvith'o-naukovoho napryamu informatsiynykh nauk [Consolidated information: modern specialty of educational and scientific direction of information sciences].* Lviv: Vydavnytstvo L'vivs'koyi politekhniky, 157-169 [in Ukrainian].

12. Kunanets, N. E., & Pasichnyk, V. V. (2013). *Vstup do fakhу «Konsolidovana informatsiya»: Navchal'nyy posibnyk □ Introduction to the specialty «Consolidated Information»: Textbook.* Lviv: L'vivs'ka politekhnika, 196 [in Ukrainian].

13. Kushnarenko, N. M. (2017). *Osoblyvosti vykladannya dystsypliny «Suchasni problemy rozvytku dokumentno-informatsiynykh system». Features of teaching the discipline «Modern problems of development of document and information systems».* Kharkiv, 156-159 [in Ukrainian].

14. Lande, D.V. (2005). *Poysk znanyy v Internet Search for knowledge in the Internet.* Moscow: Izd. dom «Vil'yams», 116 [in Russian].

15. Matvienko, O. V. (2008). *Spetsial'nist' «Konsolidovana informatsiya» u systemi informatsiynoyi osvity Ukrayiny Specificity of “Consolidated information” in the information system of Ukraine.* Kyiv, 1, 63-68. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2008_1_11 [in Ukrainian].

16. Miller, S. Kh. (2003). *Konkurentnaya razvedka: Uroky yz okopov Competitive intelligence: Lessons from the trenches.* Moscow: Al'pina Pabliisher, 336 [in Russian].

17. Pashkova, V. S. (2009). Natsional'ni bibliotechni asotsiatsiyi, 1876–2008: monohrafiya National Library Associations, 1876–2008: monograph. Kharkiv: Akta, 336 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано домінуючу роль консолідованої інформації як основи розвитку інформаційного суспільства XXI ст.

Визначено, що сучасне інформаційне суспільство потребує достовірної інформації у зв'язку з використанням не просто інформаційних потоків для констатації фактів, а застосування даних із метою забезпечити якісну інформаційно-аналітичну діяльність будь-якої установи; створювати та реалізовувати затребувані споживачами інформаційні продукти та послуги; здійснювати комплексний аналіз інтелектуального капіталу установи з метою оптимізації її діяльності.

Зазначено, що нова галузь наукових знань – консолідована інформація – маловивчена й містить ряд дискусійних питань.

Установлено, що зі сферою консолідованої інформації тісно пов'язана інформатика - фундаментальна наука, яка займається розробленням методології створення інформаційного забезпечення процесів управління будь-якими об'єктами на базі комп'ютерних інформаційних систем.

Описано поняття «інформація» та «консолідація». Інформація - відомості та дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. Консолідація означає оброблення інформаційного матеріалу, розташування даних у хронологічному порядку або за іншими формальними ознаками. Результатом консолідації може стати видання збірників з окремих галузей, прийняття відповідних рішень на рівні всіх гілок влади чи конкретної організації.

*Зазначено, що «консолідована інформація» має англomовний відповідник – *Competitive Intelligence*.*

Консолідована інформація - це знання, певним чином дібране, проаналізоване, оцінене, можливо, реструктуризоване й переформатоване для послуговування під час вирішення повсякденних питань, прийняття рішень, задоволення інформаційних потреб клієнтів або соціальних груп.

Консолідація даних – це клас програмних продуктів, призначених для підготовки звітності в групах компаній для внутрішніх (керівництво, бухгалтерія) і зовнішніх споживачів (зокрема, державних органів).

Жодна інституція не може ефективно функціонувати в умовах гострої конкурентної боротьби, не маючи у своєму розпорядженні новітньої, повноцінної, достовірної, релевантної інформації, яка є основою створення інформаційних продуктів консолідованої інформації в сучасному суспільстві.

Установлено, що в працях зарубіжних науковців консолідовану інформацію називають конкурентною розвідкою, діловою розвідкою, бізнес-розвідкою. Під цими поняттями розуміють процес пошуку й перетворення даних на інформацію й знання, зокрема про бізнес, для вирішення проблем шляхом ухвалення неформальних рішень; відстеження даних, які у відкритому доступі, про конкурентів й формування на підставі консолідації інформації конкурентоспроможної моделі розвитку організації.

Використання новітніх технологій передбачає аналіз шляхів захисту консолідованої інформації – методів інформаційної безпеки. Доведено, що порушення цілісності, конфіденційності й доступ до конкурентозначимої інформації може негативно відобразитися на споживачах інформаційного продукту. Саме після перетворення знань в інформаційний продукт постає питання про захист інформації.

У висновках окреслено основні здобутки й тенденції розвитку консолідованої інформації як основи розвитку інформаційного суспільства. Зокрема зазначено, що

актуальними залишаються шляхи оптимізації розвитку наукової галузі консолідованої інформації в умовах українського інформаційного суспільства з урахуванням зарубіжного досвіду.

Ключові слова: консолідована інформація, інформаційне суспільство, інформаційний аналітик, інформатика, інформаційно-аналітична діяльність, конкурентна розвідка, консолідовані дані, засоби інформаційної безпеки.

АННОТАЦИЯ

В статье проанализирована доминантная роль консолидированной информации как основы информационного общества XXI века.

Определено, что современное информационное общество требует достоверной информации в связи с использованием не просто информационных потоков для констатации фактов, а применение данных с целью обеспечить качественную информационно-аналитическую деятельность любого учреждения; создавать и реализовывать востребованы потребителями информационные продукты и услуги; осуществлять комплексный анализ интеллектуального капитала учреждения с целью оптимизации ее деятельности.

Отмечено, что новая область научных знаний – консолидированная информация – малоизученная и содержит ряд дискуссионных вопросов.

Установлено, что со сферой консолидированной информации тесно связана информатика – фундаментальная наука, которая занимается разработкой методологии создания информационного обеспечения процессов управления любыми объектами на базе компьютерных информационных систем.

Описаны понятия «информация» и «консолидация». Информация – сведения и данные, которые могут быть сохранены на материальных носителях или отражены в электронном виде. Консолидация означает обработку

информационного материала, расположение данных в хронологическом порядке или по другим формальным признакам. Результатом консолидации может стать издание сборников по отдельным отраслям, принятия соответствующих решений на уровне всех ветвей власти или конкретной организации.

Указано, что «консолидированная информация» имеет англоязычный аналог – Competitive Intelligence. Консолидированная информация – это знание, определенным образом подобранное, проанализировано, оценено, возможно, реструктуризировано и переформатировано для решения повседневных вопросов, принятия решений, удовлетворения информационных потребностей клиентов или социальных групп.

Консолидация данных – это класс программных продуктов, предназначенных для подготовки отчетности в группах компаний для внутренних (руководство, бухгалтерия) и внешних потребителей (в частности, государственных органов).

Ни одна организация не может эффективно функционировать в условиях острой конкурентной борьбы, не имея в своем распоряжении новой, полноценной, достоверной, релевантной информации, которая является основой создания информационных продуктов консолидированной информации в современном обществе.

Установлено, что в трудах зарубежных ученых консолидированную информацию называют конкурентной разведкой, деловой разведкой, бизнес-разведкой. Под этими понятиями понимают процесс поиска и преобразования данных в информацию и знания, в частности о бизнесе, для решения проблем путем принятия неформальных решений; отслеживание данных, в открытом доступе, о конкурентах и формирование на основании консолидации информации конкурентоспособной модели развития организации.

Использование новейших технологий предполагает анализ путей защиты консолидированной информации – методов информационной безопасности. Доказано, что нарушение целостности, конфиденциальности и доступ к конкурентозначимой информации может негативно отразиться на потребителях информационного продукта. Именно после преобразования знаний в информационный продукт возникает вопрос о защите информации.

В выводах обозначены основные достижения и тенденции развития консолидированной информации как основы информационного общества. В частности отмечено, что актуальными остаются пути оптимизации развития научной отрасли консолидированной информации в условиях украинского информационного общества с учетом зарубежного опыта.

Ключевые слова: *консолидированная информация, информационное общество, информационное аналитик, информатика, информационно-аналитическая деятельность, конкурентная разведка, консолидированные данные, средства информационной безопасности.*